

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer:

Medewerker	:	Sophie Boschloo
Team	:	Ruimte en Samenleving
Datum	:	5 februari 2026
Portefeuillehouder	:	wethouder Herman Engberink

AFSTEMMING MET ☒ team Bedrijfsvoering ☒ financieel ☒ juridisch ☒ team Communicatie en Ondersteuning ☒ Geen actieve communicatie
☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Inschakelen extern bureau ten behoeve van het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met het inschakelen van een extern bureau ten behoeve van het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs.
2. De kosten aan de raad te melden in de eerste bestuursrapportage 2026.
3. Kennis te nemen van het voorgenomen proces, waarin scholen, kinderopvang en relevante maatschappelijke partners nauw worden betrokken bij het opstellen van het IHP.

SAMENVATTING

De gemeente Olst-Wijhe staat voor belangrijke keuzes op het gebied van onderwijshuisvesting. In verschillende kernen spelen specifieke ontwikkelingen, zoals de groei van Wesepe als derde kern, een mogelijke leerlingengroei binnen de kindcentra in Olst en Wijhe en het structureel lage leerlingenaantal in Welsum. Tegelijkertijd ligt er een wetsvoorstel in de tweede kamer waarin het voor gemeenten wettelijk verplicht wordt om te beschikken over een actueel Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijs. Met een IHP wordt richting gegeven aan toekomstbestendige, kwalitatieve en duurzame onderwijshuisvesting, passend bij de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente. Het college stelt de raad voor om middelen beschikbaar te stellen voor het inschakelen van een extern bureau dat dit plan samen met lokale partners opstelt.

AANLEIDING

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om te zorgen voor adequate en kwalitatieve onderwijshuisvesting. Daarnaast ligt er in de Tweede Kamer een wetsvoorstel dat gemeenten in de toekomst verplicht een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) op te stellen. Hoewel deze verplichting nog niet is vastgesteld, sluit het opstellen van een nieuw IHP aan bij onze verantwoordelijkheid om duurzaam en doelmatig te sturen op onderwijshuisvesting.

Tegelijkertijd spelen er in Olst-Wijhe diverse ontwikkelingen die een samenhangende aanpak vragen: de groei van Wesepe zet de onderwijshuisvesting onder druk, in Olst en Wijhe is sprake van mogelijke leerlingengroei en in Welsum blijft het leerlingenaantal structureel laag. Deze opgaven hangen met elkaar samen en vragen om gezamenlijke afwegingen en een langetermijnvisie die alle kernen omvat.

Het vorige IHP van de gemeente Olst-Wijhe liep tot 2015, waardoor een actuele en integrale herijking noodzakelijk is. Omdat de vorige leerlingenprognoses uit 2023 dateren en prognoses volgens de verordening maximaal twee jaar oud mogen zijn, worden er nu nieuwe prognoses opgesteld. Deze prognoses zorgen ervoor dat het nieuwe IHP steunt op actuele en betrouwbare cijfers, waardoor een realistisch beeld kan worden geschetst van de te verwachten ontwikkelingen.

BEOOGD RESULTAAT

Het doel is een gespecialiseerd bureau in te huren om te komen tot een zorgvuldig opgesteld Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het beoogde resultaat is een gedragen en toekomstbestendig plan waarin:

- De onderwijshuisvestingsopgave per kern voor de komende jaren inzichtelijk wordt gemaakt.
- Strategische keuzes worden uitgewerkt voor behoud, renovatie, nieuwbouw, clustering of multifunctioneel gebruik van voorzieningen.
- Onderwijs, kinderopvang en andere maatschappelijke functies in samenhang worden beschouwd.
- Een expliciete koppeling wordt gelegd met de ambities en opgaven uit de Sociale Toekomstvisie van Olst-Wijhe.

KADER

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Olst-Wijhe 2020
- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Sociale toekomstvisie 2024-2034
- Participatiehandvest 'Zo doen we dat in Olst-Wijhe'.

ARGUMENTEN VOOR

- 1.1 Externe bureaus beschikken over specialistische kennis en ervaring met vergelijkbare trajecten in andere gemeenten.
- 1.2 Een onafhankelijke partij kan belangen objectief afwegen en zorgt voor een professioneel en transparant proces.
- 2.1 Het betreft een incidentele uitgave met een maximum van € 50.000. Deze inzet is beperkt tot het opstellen van het IHP en leidt niet tot automatische vervolguutgaven; eventuele investeringsbesluiten worden separaat en op een later moment aan de raad voorgelegd.
- 2.2 Dekking uit de reserve nader te bestemmen middelen past bij het incidentele en strategische karakter van het IHP en voorkomt het toevoegen van structurele lasten aan de begroting.
- 3.1 Het voorgenomen proces sluit aan bij de visie van de gemeente op participatie: 'Plannen worden beter als we ze samen maken.' Door relevante partners vroegtijdig te betrekken, geeft de gemeente op transparante en zorgvuldige wijze invulling aan het proces en wordt gewerkt aan een gedragen Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

ARGUMENTEN TEGEN

- 1.1 Een extern bureau beschikt niet vanzelfsprekend over diepgaande kennis van de lokale situatie, bestuurlijke verhoudingen en gevoeligheden binnen de gemeente. Dit kan leiden tot extra afstemming.
- 2.1 Door middelen te onttrekken aan de reserve nader te bestemmen middelen neemt de vrije bestedingsruimte af. Dit kan de financiële wendbaarheid van de gemeente beperken voor andere opgaven in 2026.

3.1 Brede betrokkenheid van meerdere partijen kan leiden tot een intensiever en tijdrovender proces, met risico op vertraging in de totstandkoming van het IHP.

RISICO'S

- **Financieel risico (middel):** Er bestaat een risico dat de kosten voor het opstellen van het IHP hoger uitvallen dan geraamd.
Maatregel ter beperking van dit risico: duidelijke afbakening van de opdracht (maximaal € 50.000), strakke contract- en budgetbewaking en expliciete communicatie dat het IHP een strategisch kader is en geen investeringsbesluit bevat.
- **Risico op onvoldoende draagvlak (middel):** Wanneer scholen, kinderopvang of andere partners zich onvoldoende gehoord voelen, kan dit leiden tot weerstand tegen het plan of de uitkomsten daarvan.
Maatregel ter beperking van dit risico: een zorgvuldig participatieproces met actieve betrokkenheid van schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en andere relevante partners gedurende alle fasen van het traject.
- **Demografisch en prognoserisico (middel):** Onzekerheden in demografische ontwikkelingen en leerling prognoses kunnen invloed hebben op de houdbaarheid van de gekozen scenario's in het IHP.
Maatregel ter beperking van dit risico: gebruikmaken van actuele en gevalideerde prognoses, periodieke actualisatie van het IHP en expliciete benoeming van onzekerheden in de besluitvorming richting college en raad.

FINANCIËN

De incidentele kosten voor de inhuur van een extern bureau voor het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs bedragen maximaal € 50.000. Dit bedrag is bedoeld voor analyse, procesbegeleiding, participatie en rapportage door het externe bureau. Het IHP zelf bevat geen investeringsbesluiten; eventuele vervolgitgaven voor onderwijshuisvesting worden in een later stadium separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

Voor de kosten van de inzet van het bureau is geen budget aanwezig in de begroting 2026. Het opstellen van een IHP is onderdeel van bestaand beleid en van een wettelijke taak: het voorzien in onderwijshuisvesting. Bovendien zijn de kosten relatief gering (< € 50.000) en incidenteel. Om die redenen wordt geadviseerd de kosten aan de raad te melden in de eerste bestuursrapportage 2026 als incidentele budgetoverschrijding waarvan dekking wordt gerealiseerd in die eerste Berap (leidt via begrotingssaldo tot een lagere reserve).

DUURZAAMHEID

n.v.t.

PARTICIPATIE

Bij de selectie van een extern bureau worden de schoolbesturen in Olst-Wijhe betrokken, met als doel gezamenlijk te komen tot een bureaukeuze die op breed draagvlak kan rekenen.

Het opstellen van het IHP gebeurt in nauwe samenwerking met de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en – waar relevant – andere maatschappelijke partners. Zij worden betrokken via werksessies, gesprekken en consultatierondes, met als doel te komen tot een plan dat breed wordt gedragen.

COMMUNICATIE

Geen actieve communicatie naar aanleiding van dit voorstel.

PLANNING EN UITVOERING

Na besluitvorming wordt gestart met de selectie van een extern bureau. Het traject voor het opstellen van het IHP bestaat uit een inventarisatiefase, analyse, participatie en uitwerking van scenario's, gevolgd door oplevering van een concept-IHP. Het definitieve Integraal Huisvestingsplan Onderwijs wordt vervolgens ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.